

Vue de Port, Pierre Dubreuil, Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg, CC0

La Carta del Domini Públic d'Europeana

Funded by
the European Union

Europeana, la biblioteca digital d'Europa, pertany al públic i ha de representar l'interès públic.

El domini públic és el material a partir del qual la societat obté coneixement i crea noves obres culturals.

Tenir un domini públic saludable i pròsper és essencial per al benestar social i econòmic.

La digitalització de contingut de domini públic no crea nous drets sobre el contingut: les obres que són de domini públic en forma anàloga continuen essent de domini públic un cop digitalitzades.

Principis per a un domini públic saludable

Museus, biblioteques i arxius de tota mena custodien el nostre patrimoni cultural i científic. Aquestes institucions patrimonials són els guardians del coneixement compartit de la societat. Tenen un paper essencial en el manteniment del domini públic en nom dels ciutadans i han de defensar una sèrie de principis generals. Aquests principis són essencials per preservar una comprensió significativa del domini públic i per garantir que continuï operant en l'entorn tecnològic de la societat de la informació en xarxa. Aquests principis no pretenen evitar que les organitzacions explotin comercialment les obres de domini públic de les seves col·leccions, sinó que proporcionen un conjunt d'estàndards mínims que garanteixen que el domini públic operi en l'entorn digital.

- 1. La protecció del dret d'autor és temporal.** El dret d'autor proporciona als creadors un monopoli pel control de les seves obres limitat en el temps. Un cop expirat aquest període, aquestes obres passen automàticament a ser de domini públic. El conjunt de coneixement creat al llarg del temps és de domini públic; els drets d'autor són una excepció a aquest estat, adequada i limitada en el temps.
- 2. El que és de domini públic ha de romandre de domini públic.** No es pot restablir un control exclusiu sobre les obres de domini públic reclamant drets exclusius sobre les reproduccions tècniques de les obres, ni mitjançant mesures tècniques o contractuals per limitar l'accés a les reproduccions tècniques d'aquestes obres. Les obres que són de domini públic en forma analògica continuen essent de domini públic un cop ho tenen reproduït.
- 3. L'usuari lícit d'una còpia digital d'una obra de domini públic hauria de ser lliure d'utilitzar o reutilitzar, copiar i modificar l'obra.** L'estat de domini públic d'una obra garanteix el dret a la reutilització, la modificació i la reproducció i no s'ha de limitar mitjançant mesures tècniques o contractuals.

Quan una obra ha entrat al domini públic, ja no hi ha una base legal per imposar restriccions a l'ús d'aquesta obra.

Directrius per preservar la funció del domini públic

Hi ha una sèrie de tendències que amenacen la funció del domini públic. Durant les darreres dècades hem estat testimonis d'una expansió de l'abast dels drets d'autor tant en relació a la seva durada com pel que fa a l'objecte de protecció. Això ha perjudicat el domini públic i la capacitat dels ciutadans i de les institucions patrimonials d'interactuar amb parts importants de la nostra cultura i coneixement compartits. Les següents directrius pretenen contrarestar aquesta tendència.

- 1. Qualsevol canvi en l'àmbit de la protecció dels drets d'autor ha de tenir en compte els efectes sobre el domini públic.** Els canvis en l'àmbit del dret d'autor no han de ser retroactius. Al segle XX els drets d'autor s'han ampliat per adaptar-se als interessos dels titulars de drets a costa del domini públic. Com a resultat, una gran part de la nostra cultura i coneixement compartits queda tancada darrere de restriccions tècniques i de drets d'autor i hem de garantir que aquesta situació no empitjori en el futur.
- 2. No s'ha d'utilitzar cap altre dret de propietat intel·lectual per reconstituir l'exclusivitat sobre el material de domini públic.** El domini públic és un element integral de l'equilibri del sistema de drets d'autor. Aquest equilibri no s'ha de manipular intentant reconstituir o obtenir un control exclusiu mitjançant regulacions externes als drets d'autor. Cap mesura de protecció tecnològica recolzada per una llei hauria de limitar el valor pràctic de les obres de domini públic. Els drets de propietat industrial, com ara les marques, no s'han d'utilitzar per restringir la reutilització i la còpia d'obres de domini públic.

Antecedents

El domini públic és un recurs compartit que sustenta la societat contemporània. A mesura que el coneixement i la informació es digitalitzen, s'utilitzen alguns contractes legals que inhibeixen l'accés lliure al domini públic digitalitzat. Això va en contra de l'objectiu fundacional d'Europeana. El nostre objectiu essencial és fer que el patrimoni cultural i científic de domini públic europeu sigui accessible lliurement als ciutadans en forma digital per fomentar el desenvolupament del coneixement i estimular la creativitat i la innovació. Aquesta és la posició de la Comissió Europea, que va fundar Europeana, i de la Fundació Europea, que dirigeix el servei.

La Fundació Europea està formada per associacions internacionals que representen museus, arxius, col·leccions audiovisuals i biblioteques: les institucions patrimonials que proporcionen contingut a Europeana. Interessa a la Fundació que estigui clar l'ús i el significat del domini públic. Europeana pertany al públic i ha de representar l'interès públic.

Aquesta Carta és una declaració, no un contracte. No vincula els proveïdors de contingut d'Europeana a cap compromís. La Fundació Europeana difon la Carta per tal d'incidir en el debat entre les institucions patrimonials, els responsables polítics i els finançadors sobre els termes en què es posa a disposició el contingut digital de domini públic.

Segons els seus termes d'accés i reutilització Europeana assumeix les polítiques dels seus proveïdors de contingut. Cadascun d'ells és legalment responsable de decidir els termes en base als quals posa a disposició el contingut, i de determinar i obtenir els drets sobre el seu contingut. En conseqüència, hi ha una àmplia gama de pràctiques entre les institucions que proporcionen contingut de domini públic a Europeana

La Carta del domini públic contribuirà a promoure una major coherència en benefici dels nostres usuaris. Els usuaris s'han queixat de les diferents pràctiques i, sobretot, del fet que alguns proveïdors de contingut cobrin per descarregar i fins i tot per accedir a elements digitalitzats que són de domini públic en la seva forma analògica. Ho perceben com una barrera per als ciutadans que desitgin un accés legítim al seu patrimoni de domini públic.

Què és el domini públic?

El domini públic comprèn tot el coneixement i la informació (inclosos llibres, imatges i obres audiovisuals) que no té protecció per drets d'autor i es pot utilitzar sense restriccions, subjecte en alguns països europeus als drets morals imprescriptibles de l'autor. El domini públic proporciona un equilibri, desenvolupat històricament, als drets dels creadors, i és essencial per a la memòria cultural i la base de coneixement de les nostres societats. El domini públic cobreix dues categories de material:

- 1. Obres en relació a les quals ha prescrit la protecció dels drets d'autor.** Els drets d'autor d'una obra a la major part d'Europa tenen una durada de 70 anys després de la mort del seu creador, del més longeu. Si el dret d'autor és titularitat d'una empresa, té una durada de 70 anys després de la publicació de l'obra. Un cop finalitzada aquesta protecció temporal, deixen d'existir restriccions legals. Vol dir que gairebé tot el que ha estat publicat, pintat, fotografiat o posat a disposició del públic a qualsevol part del món abans del segle XX ja no està protegit per drets d'autor i és de domini públic.
- 2. Els elements bàsics bàsics d'informació que no estan protegits pel dret d'autor.** Les obres no estan protegides pel dret d'autor si no són originals. Les idees i els fets no estan protegits pel dret d'autor, però sí que ho estan la seva expressió. Les lleis i les decisions judicials i administratives queden excloses d'aquesta protecció. Aquest conjunt d'elements essencials es considera massa important pel funcionament de les nostres societats perquè pugui veure's limitat per restriccions legals de qualsevol naturalesa, fins i tot durant un període limitat.

És important tenir present que al costat del domini públic, tal com es descriu anteriorment, hi ha altres límits i excepcions que eviten les restriccions legals i garanteixen un accés suficient al coneixement i la cultura. Aquestes excepcions garanteixen que els drets d'autor atribuïts als creadors no interfereixin en determinats i específics requeriments de la societat. Asseguren l'accés al coneixement i faciliten el funcionament d'institucions socials essencials, així com la participació en la societat de persones amb necessitats especials .

Per què és important el domini públic?

El domini públic és la matèria primera a partir de la qual creem nous coneixements i noves obres culturals. Disposar d'un domini públic saludable i pròsper és essencial per al benestar social i econòmic.

Gran part del coneixement del món (l'Enciclopèdia de Diderot, les pintures de Leonardo, les lleis del moviment de Newton) és de domini públic. La societat reutilitza, reinterpreta i reproduïx constantment material de domini públic i, en fer-ho, desenvolupa noves idees i crea noves obres. Les noves teories, invents, obres culturals i similars estan en deute amb el coneixement i la creativitat dels segles anteriors.

El domini públic a l'era digital

Internet dona accés a la part digitalitzada d'aquest coneixement i creativitat a una escala que anteriorment era impossible. És el motor dels esforços de digitalització massiva que canviaran fonamentalment el paper de les institucions del patrimoni cultural i científic. La digitalització de col·leccions analògiques crea noves oportunitats per compartir i reutilitzar creativament, capacitant a les persones per explorar i relacionar-se amb el nostre patrimoni comú de noves maneres que la nostra legislació encara ha de regular. També ha portat els drets d'autor al centre d'atenció dels responsables del nostre patrimoni cultural i científic. Les nostres institucions patrimonials han tingut durant generacions la missió pública de salvaguardar el patrimoni per a la ciutadania i fer-lo accessible a tothom. Ambdues funcions es duen a terme normalment assumint-ne les despeses els ciutadans, com a contribuents.

Les institucions patrimonials sense ànim de lucre, a les que se'ls ha confiat la preservació del nostre coneixement i cultura, haurien d'assumir un paper especial en una eficaç identificació i preservació de les obres de domini públic. Com a part d'aquest rol, han de garantir que les obres de domini públic siguin accessibles a tothom, fent-les disponibles el més àmpliament possible. És important que les institucions patrimonials reconeguin que, com a custodis de la nostra cultura i coneixement, tenen un paper central a l'hora de facilitar la creativitat dels ciutadans i proporcionar la matèria primera per a la cultura contemporània, la ciència, la innovació i el creixement econòmic.

Al mateix temps, la transformació de guardians de col·leccions analògiques a proveïdors de serveis digitals planteja reptes enormes per aquestes institucions. Crear i mantenir col·leccions digitals és car; el sector del patrimoni cultural pot estar mancat de recursos per a aquesta nova responsabilitat. Els patrocinadors governamentals poden animar o

exigir a aquestes institucions que generin ingressos mitjançant la concessió de llicències sobre continguts a una gran varietat d'usuaris comercials.

Les associacions públic-privades s'han convertit en una opció per finançar programes de digitalització a gran escala. Els agregadors de contingut comercial financien la digitalització a canvi d'un accés privilegiat a les col·leccions digitalitzades. Aquestes activitats són considerades com sistemes per exercir el màxim control possible sobre les reproduccions digitals d'obres de domini públic. Les institucions reclamen drets exclusius sobre versions digitalitzades d'obres de domini públic i mantenen relacions exclusives amb socis comercials que dificulten l'accés lliure.

Quan aquesta exclusivitat bloqueja el contingut digital i inhibeix l'accés i la reutilització per part de professors, innovadors i ciutadans, les institucions patrimonials poden estar comprometent la seva missió principal i minant la seva relació amb els usuaris. Les obres que es troben al domini públic en forma analògica han de romandre disponibles de forma gratuïta en format digital, i la digitalització d'aquestes obres ha de comportar un major accés pel públic en lloc de a noves restriccions. Per mantenir la seva rellevància en l'era digital, les institucions del patrimoni cultural i científic s'han d'esforçar per augmentar l'accés al nostre coneixement i cultura en ser els principals punts d'accés a les obres de les seves col·leccions. Els serveis que aporten un valor afegit es poden desenvolupar sense la necessitat de reclamar drets exclusius sobre les obres que han estat en domini públic en forma analògica.

En definitiva, a nivell polític i de decisió política, és en l'interès de la societat que es digitalitzi el coneixement i la informació de domini públic. Un cop digitalitzats, hauria d'estar disponible lliurement per a empreses creatives, innovadors en R+D i emprenedors tècnics per utilitzar-lo com a base per generar idees i aplicacions encara no existents.

L'objectiu d'aquesta Carta és enviar un senyal clar als proveïdors de contingut, als responsables polítics i al públic per explicar que Europeana i la Fundació Europeana desitgen enfortir el concepte de domini públic al món digitalitzat, i creuen en aquest concepte. Per fer-ho, necessitem una comprensió sòlida i actualitzada de la naturalesa d'aquest recurs essencial.

Si voleu respondre a la Carta del domini públic d'Europeana, poseu-vos en contacte amb info@europeana.eu.

 pro.europeana.eu

 [@EuropeanaEU](https://twitter.com/EuropeanaEU)

Funded by
the European Union